

Valik filosoofe ja nende ütleri

Toomas Jürgeinstein

HTG

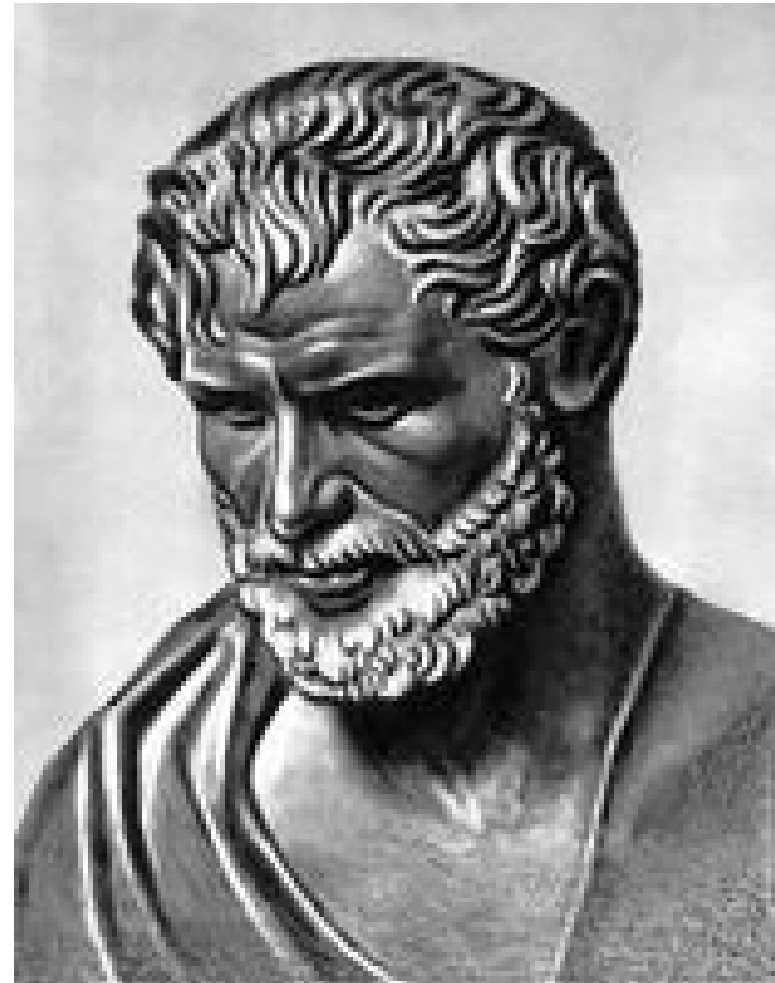
Parmenides 540 - 470

- **Lendav nool**
Ükskõik, kus nool ei asuks, on ta alati mingis punktis. Kui nool asub teatud punktis, siis ta ei liigu, sest võimatu on asuda ühel ajal mingis punktis ja liikuda.

Herakleitos 544 - 483

- Kõik voolab.
- Ei saa astuda kaks korda ühte ja samasse jõkke.

Protagoras 480-410

- Jumalate kohta ei või ma täie kindlusega öelda, kas nad on või ei ole olemas, sest siin seisab ees takistus – nii küsimuse enda tumedus, kui inimelu lühidus.

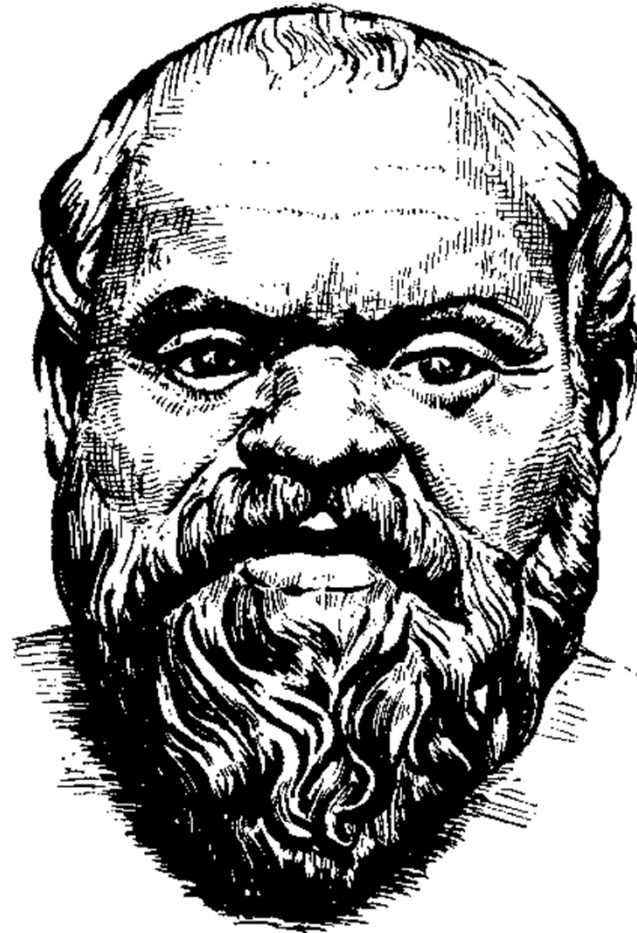
Diogenes 404 - 323

- Kord astus päikese käes mõnuleva Diogenese juurde Makedoonia Aleksander ja lubas täita kõik tema soovid. Diogenes vastanud: «Astu päikese eest ära.»

Sokrates 469 - 399

- Ma tean, et ma midagi ei tea.
- Kui võtad kuulda minu nõuannet, siis mõtled sa vähe Sokratesele ja palju enam tõe.

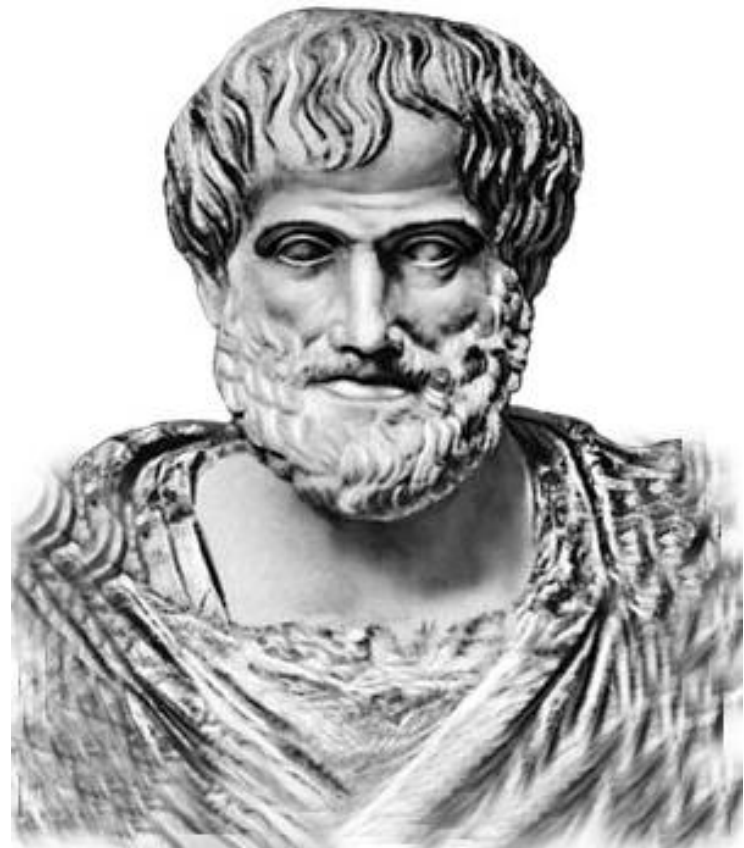
Platon 427 - 347

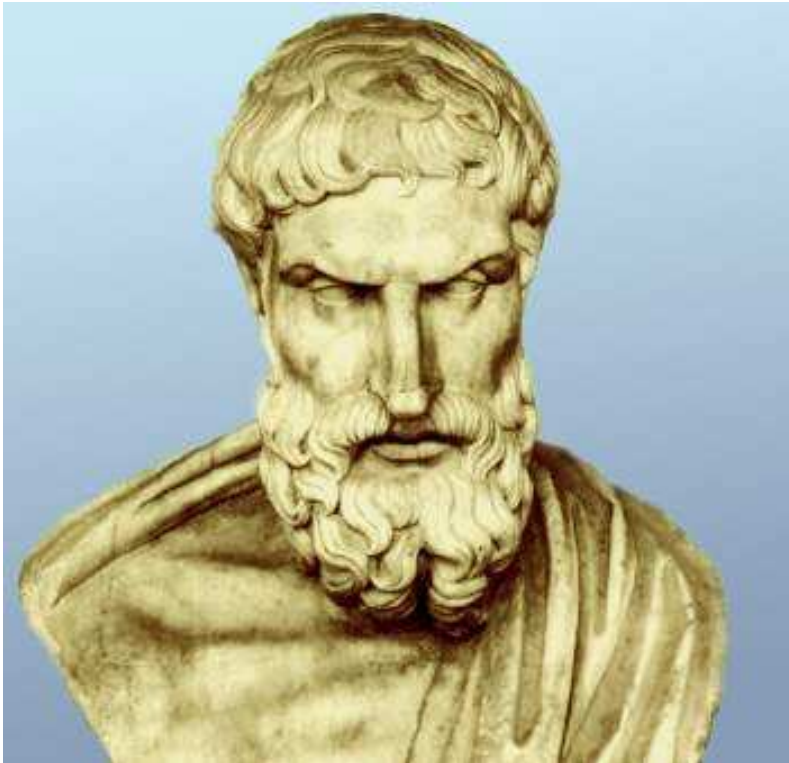
- Lääne filosoofia ajalugu on hulk ääremärkusi Platoni teostele (A.N.Whitehead)
- Ideed on igavesed ja muutumatud, tajutav maailm muutlik ja ajalik.

Aristoteles 384 - 322

- Kõik, mis tekib, on suunatud mingi printsiibi ja eesmärgi poole.

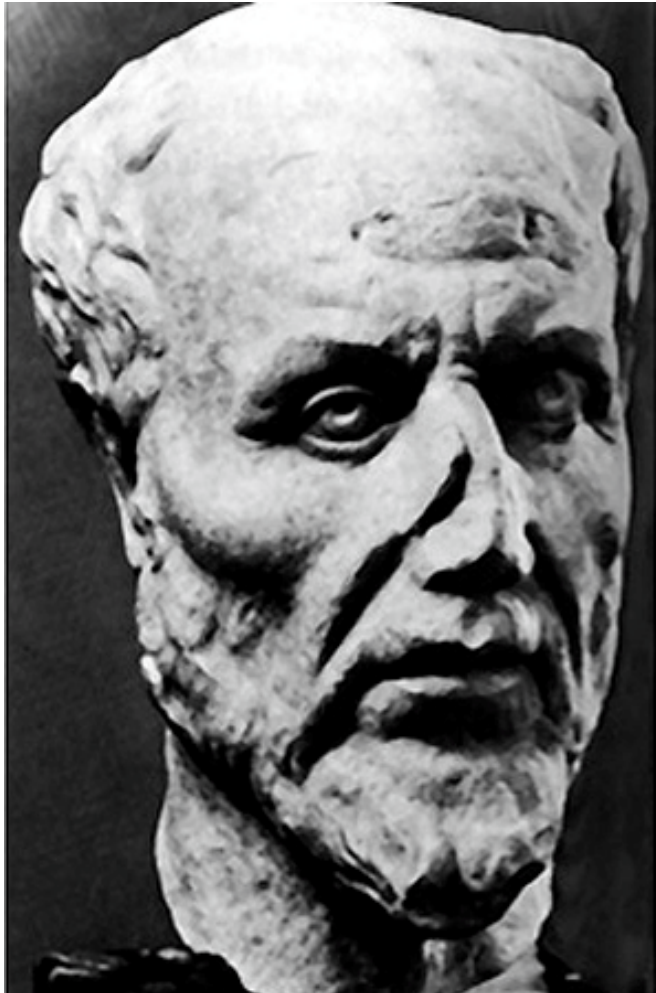

Epikuros 341 - 270

- Niisiis kõige hirmsam asi, surm, ei ole meiega kuidagi seotud. Sest kui oleme meie, siis pole veel surma, kui on aga surm, siis pole enam meid.

Plotinus 205-270

- Ma häbenen, et mul on keha.

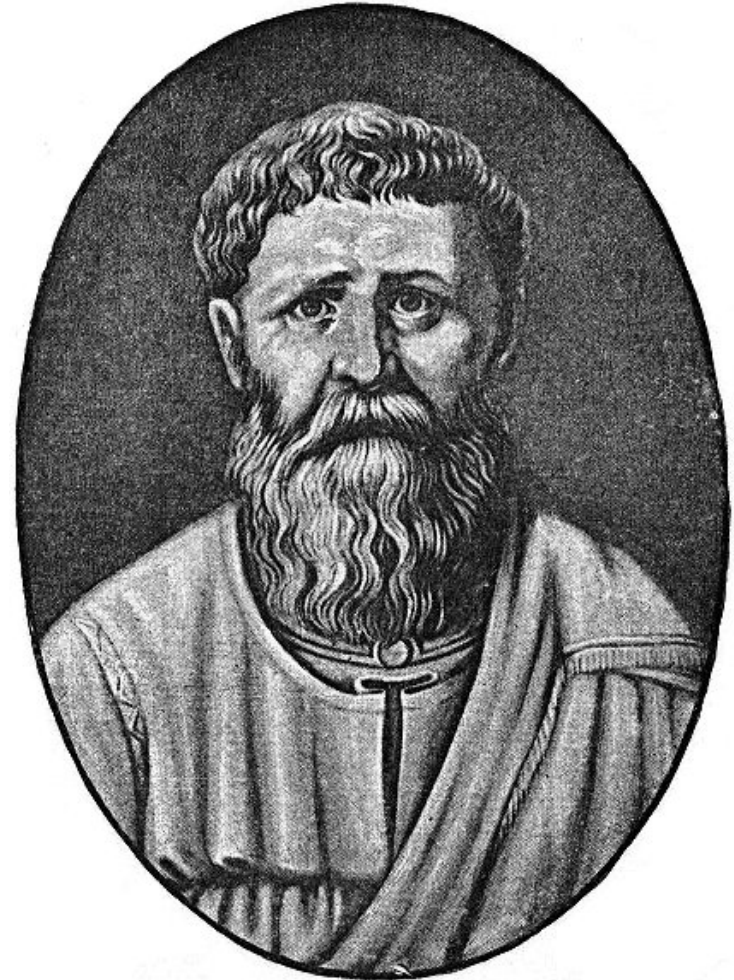
Tertullianus 160-220

- Jumala Poeg suri. See on usutav, sest see on absurdne. Ta maeti maha ja tõusis taas üles. See on kindel, sest see on võimatu.

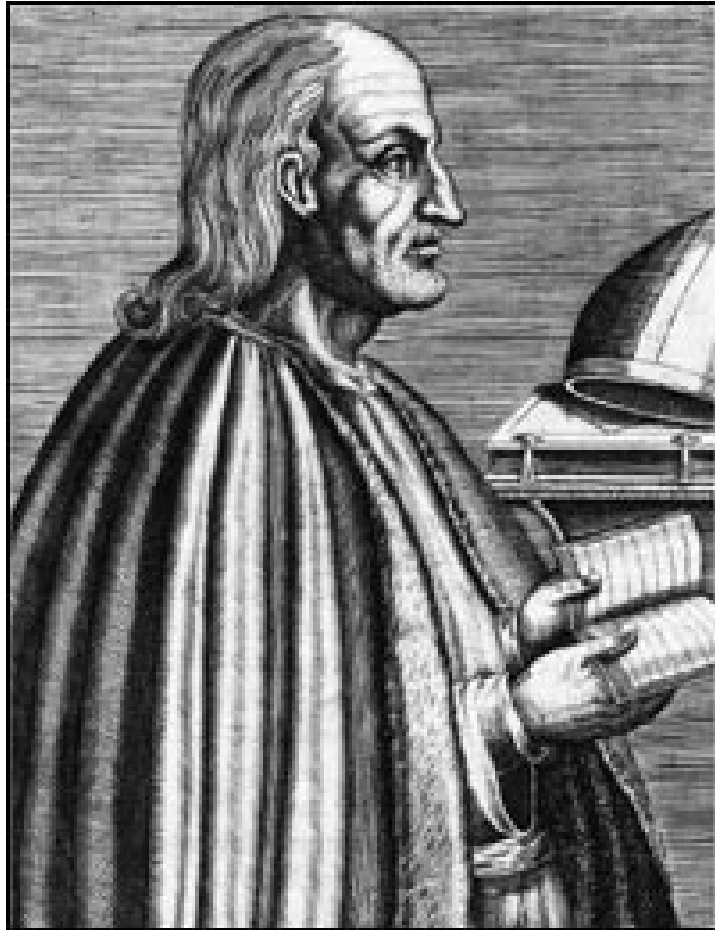

Aurelius Augustinus 354 - 430

- Augustinuselt küsiti:
«Miks lõi Jumal maailma just sellel ajahetkel, mitte enne ega pärast?»
Augustinus vastas:
«Aga sel hetkel lõi ta ka aja.»

Cantebury Anselm 1033 – 1109

- Idee Jumalast on idee täiuslikust olendist.
- Täiuslik olend, kes on olemas reaalsuses, on täiuslikum olendist, kes on olemas vaid mõtetes.
- Järelikult Jumal on olemas.

Aquino Thomas 1224 - 1274

- Mõistus toetab ja täiendab ilmutus: mõistus on eeskoda, mille kaudu jõutakse usu templisse.

Galileo Galilei 1564 - 1642

- Loodus on raamat, mida tuleks lugeda matemaatika keeles.

Rene Descartes 1596 - 1650

- Ma mõtlen, järelikult ma olen.
- Me ei tohi tõe pähe võtta midagi sellist, mille suhtes meil on kasvõi vähimgi kahtlus.

Baruch Spinoza 1632-1677

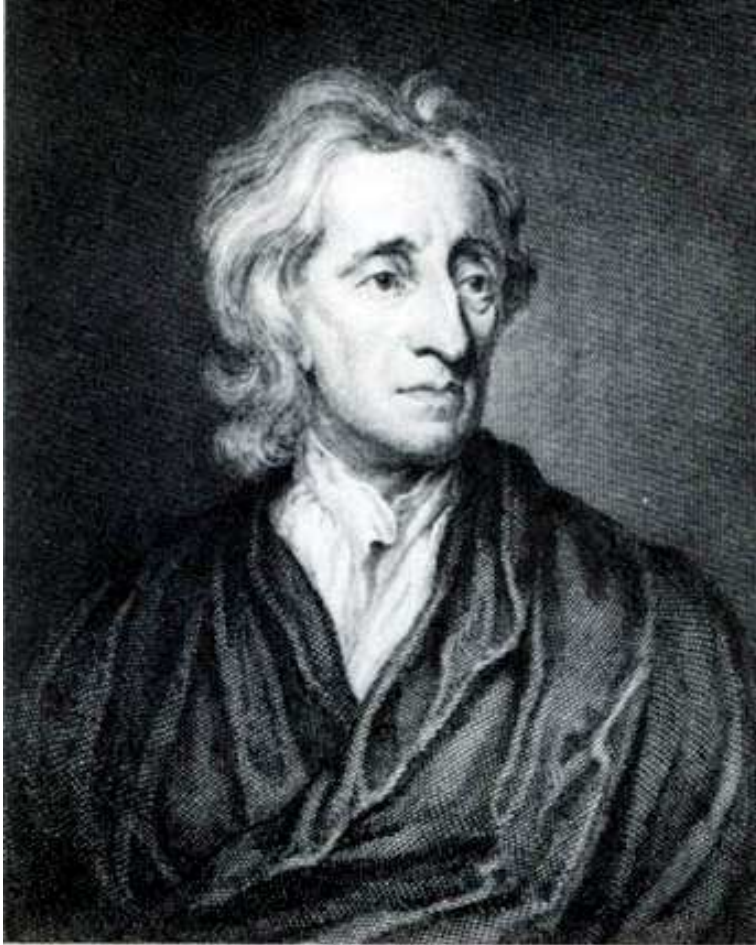
- Jumal ehk loodus.
- Spinoza suurteos oli peale surma ilmunud «Eetika, tõestatud geomeetrilisel viisil.»

Blaise Pascal 1623 - 1662

- Kas Jumal on olemas või mitte, sellele ei saa mõistus anda kindlat vastust? Missugused oleks panused kihlveoks? Kui panustame Jumala olemasolule, oleks meil võita igavene elu, kaotada mitte midagi. Kui panustame Jumala olematusetele, pole meil võita midagi, kaotada aga igavene hukkamõist.

John Locke 1632 - 1704

- Mitte kellegi teadmised ei saa ulatuda kaugemale tema kogemuse piiridest.

George Berkeley 1685 - 1753

- Imelikul kombel valitseb inimeste seas arvamus, et majad, mäed ja jõed, ühesõnaga meelelised asjad, on olemas looduslikult või reaalselt /../

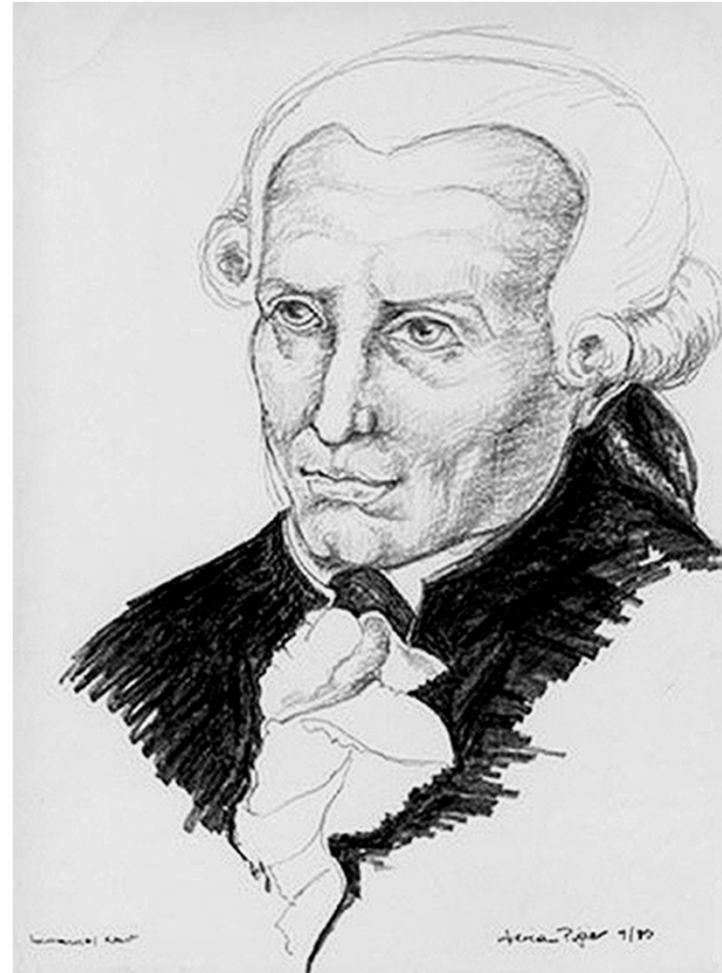
David Hume 1711-1776

- Võtame näiteks mingi raamatu teoloogiast või metafüüsikast ning küsime: kas see sisaldab abstraktset arutlust hulga või arvu kohta? Ei. Kas see sisaldab mingit kogemusele tuginevat arutelu faktide olemasolu kohta? Ei. Siis visake see tulle, sest selles ei saa olla midagi peale sofistika ja illusioonide.

Immanuel Kant 1724 - 1804

- Me tunnetame loodust üksnes nähtumuste, st meis olevate kujutluste kogumina.

Georg Wilhelm Hegel 1770 - 1831

- Inimene on oma ajastu vang.
- Tees – antitees – süntees.
- Inimesed ei tee ajalugu, vaid inimestega tehakse ajalugu.

Arthur Schopenhauer

1788 – 1860

- Iga pisi asi võib teha inimese õnnetuks, kuid miski ei suuda teha inimest täiesti õnnelikuks. ..õnneliku inimese kõige õnnelikum hetk on see, kui ta uinub ning õnnetu inimese kõige õnnetum hetk on see, kui ta ärkab.

Søren Kierkegaard 1814 - 1855

- Abiellu! Kui teed seda, siis kahetsed, kui ei abiellu, kahetsed samuti. Poo end üles! Kahetsed, kui ei poo, kahetsed samuti. Selline ongi minu tarkuse kokkuvõte.

Jeremy Bentham

1748 - 1832

Inimtegevuse
eesmärgiks peab
alati olema
võimalikult suur
õnn võimalikult
paljudele.

John Stuart Mill 1806 - 1873

- Inimsool on lubatud oma liikmete tegutsemisvabadusse individuaalselt või kollektiivselt sekkuda ühelainsal eesmärgil – nimelt enesekaitseks.

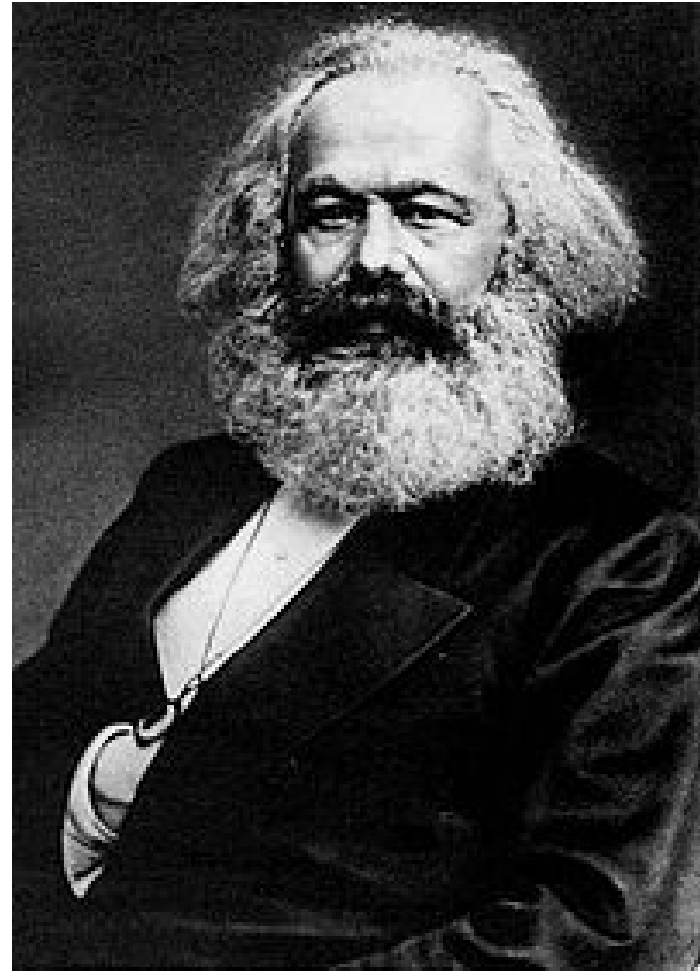
Ludwig Feuerbach 1804 - 1872

- Ma eitan Jumalat. Kuid minu jaoks tähendab see eelkõige seda, et ma eitan inimese eitamist. Inimese illusoorse, fantastilise seisundi asendan ma käegakatsutava ja tegeliku seisundiga.

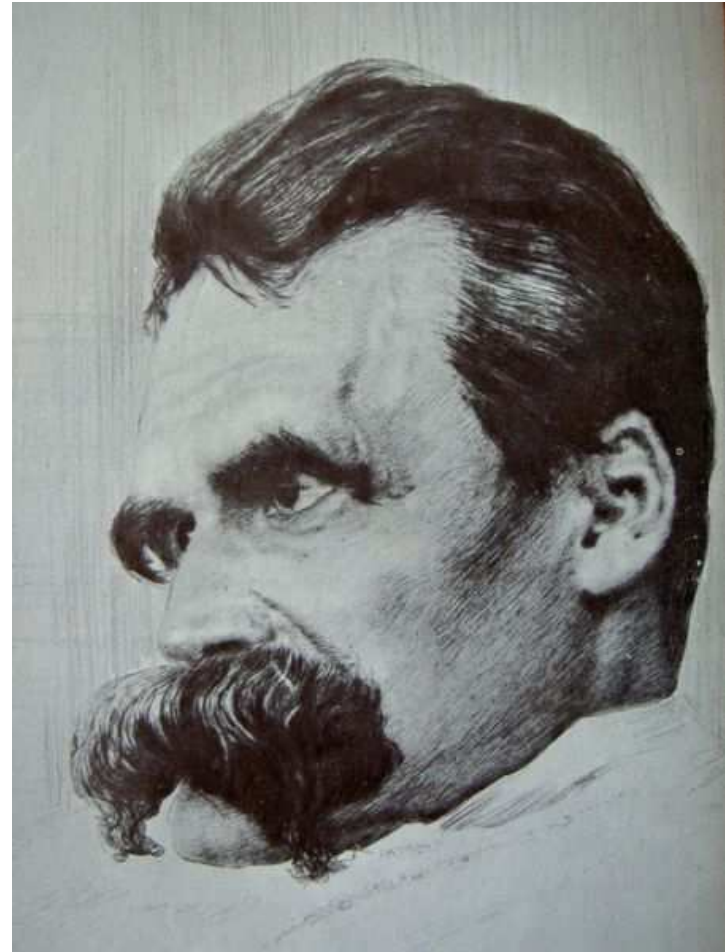
Karl Marx 1818 - 1883

- Kodanlus toodab oma hauakaevajaid. Tema hukkumine ja proletariaadi võit on ühtviisi paratamatud.

Friedrich Nietzsche 1844 - 1900

- Suurim kaasaja sündmus – see, et jumal on surnud ja usk kristlikusse jumalasse on muutunud kahtlust äratavaks – hakkab juba Euroopas heitma esimesi varje.

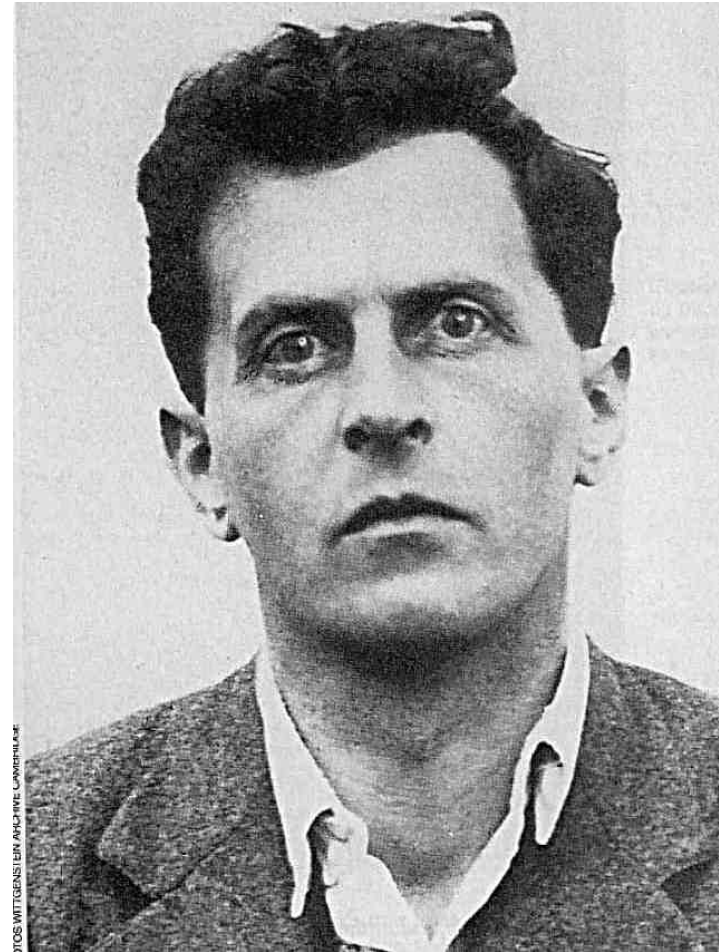
Albert Schweitzer 1875 - 1965

- Eetika, mis põhineb aukartusel elu ees, ei tee vahet kõrgema ja madalama, väärtuslikuma ja vähemväärtusliku elu vahel /../ Kes meist teaks, mis tähtsus on teistel olenditel maailmatervikus.

Ludwig Wittgenstein 1889 - 1951

- Enamik filosoofilistest asjadest kirjutatud lauseid ja küsimusi ei ole mitte väärad, vaid mõttetud /../ Enamik filosoofia küsimusi ja lauseid põhineb sellel, et me ei mõista keele loogikat.

Jean-Paul Sartre 1905 - 1980

© Original Artist
Reproduction rights obtainable from
www.CartoonStock.com

- Põrgu, see on teised inimesed.
- Inimene on see, kelleks ta end ise teeb.

Simone de Beauvoir 1908 - 1986

- Kultuur määratleb naise «teiseks» ega võimalda tal ehtsat ja iseseisvat mina.
- 1949. ilmus De Beauvoirilt raamat «Teine sugupool»

Michel Foucault 1926 - 1984

- Kaheksateistkümnes sajand kahtlemata leiutas vabadused, kuid andis neile salajase aluse – distsiplineeriva ühiskonna, mis meid juhib.

